

Ce se poate observa pe teren în luna aprilie – repere

Numele lunii provine din latinescul *aperire*, *aprilis* – a deschide, la fel cum cuvântul *apricus*, având semnificația descoperit, bătut de soare, a dat în limba română termenul *aprig*.

Luna deschizătoare de vreme bună și de an nou pastoral, popular se numește *prier*.

Ciuperci:

Comestibile: drele (*Auricularia mesenterica*), buretele-de-soc sau urechea-Iudei sau și urechiușe (*Auricularia auricula*), urechea-nucului sau păstrăvul-de-nuc (*Polyporus squamosus*), păstrăvul-de-fag (*Pleurotus ostreatus*), *Hygrophorus marzuolus*, *Clitocybe vermicularis*, *Clitocybe sinopica*, bureții-de-prund (*Strobilurus esculentus*), nicoretele sau buretele-de-spin (*Calocybe gambosa*), *Melanoleuca evenosa*, *Melanoleuca brevipes*, *Melanoleuca melaleuca*, *Melanoleuca grammopodia*, ciuperca-de-paie (*Volvariella volvacea*), ciuperca-albă sau ciuperca-de-bălegar (*Agaricus campestris*), buretele-cu-perucă sau popenchii (*Coprinus comatus*), gheba-ciobanilor sau popinci (*Pholiota mutabilis*), bureții-de-prun (*Rhodophyllus saundersii* sau *Entoloma hiemale*), pufaiul sau cașul-ciorii (*Lycoperdon perlatum*), *Acetabula vulgaris* sau *Helvella acetabulum*, *Aleuria vesiculosa* sau *Peziza vesiculosa* – după atlasele românești comestibilă, iar după cele franceze și engleze, nu –, zbârciogul, ciuciuletele sau pupii (*Morchella esculenta*), *Morchella elata*, zbârciogul-țuguiaț (*Morchella conica*), ciuciuletele (*Morchella hybrida*), zbârciogul-rotund (*Morchella rotunda*), ciuciuletele-gras (*Morchella crassipes*), *Tuber puberulum*...

După cum se vede, aprilie, la nivel de ciuperci, pare să fie luna zbârciogilor.

Toxice: *Inocybe fastigiata*, zbârciogul-gras (*Gyromitra esculenta*), zbârciogul-uriaș (*Gyromitra gigas*), gheba-pucioasă (*Hypholoma fasciculare*), *Rhodophyllus staurosporus*...

Plante:¹

Circa 15 % dintre plantele recenzate sunt acuma în floare.

Plantele cu petale albe care încep să înflorească în aprilie sunt: urda-vacii sau hranița-surie (*Cardaria draba* sau *Lepidium draba*), hrenița (*Lepidium campestre*), *Draba muralis*, tășculița (*Aethionema saxatile*) – la munte, găscarița (*Arabidiopsis thaliana* sau *Stenophragma thalianum*), răjnica sau cardamina-păroasă (*Cardamine hirsuta*), stupitul-cucului sau punga-popii (*Cardamine pratensis*) usturoița, aișorul sau iarba-pentru-toate-boalele (*Alliaria petiolata* sau *Alliaria officinalis*), bărbușoara-de-munte (*Arabis turrata*), *Arabis auriculata* sau *Arabis recta*, frigurelele (*Cardaminopsis arenosa*), găscarița-lui-Haller (*Cardaminopsis halleri*), bălușca, gănița sau pliscul-păsăresc (*Ornithogalum umbellatum*) - cultivată, *Ornithogalum gussonei* sau *Ornithogalum orthophyllum kochii*, *Ornithogalum nutans* – cultivată, *Ornithogalum boucheanum*, *Narcissus* × *medioluteus* – cultivată, narcisele (*Narcissus poeticus*) - cultivate, oițele, dediței-de-pădure sau floarea-vântului (*Anemone sylvestris*), dediței sau sisineii (*Pulsatilla vernalis*) – cândva pe Munții Bucegi, cornuțul sau struna-cocoșului (*Cerastium arvense*) – la munte, *Cerastium holosteoides* sau *Cerastium caespitosum*, *Cerastium dubium* sau *Cerastium anomalum*, *Cerastium fontanum*, *Cerastium glomeratum* sau *Cerastium viscosum*, *Cerastium brachypetalum*, *Cerastium semidecandrum*, *Cerastium pupilum*, rocoțeaua sau buruiana-junghiului (*Stellaria graminea*), hrana-vacii (*Spergula morisonii* sau *Spergula vernalis*), *Spergula pentandra* – rară, pe soluri nisipoase, acide, pe Valea Someșului, cincidegete, găinușe sau scrântitoare (*Potentilla alba*), *Potentilla micrantha*, măcrișul-iepurelui (*Oxalis acetosella*), trifoiștea, trifoiul-amar sau trifoiul-de-lac

¹ Cf. Dr. Thomas Schauer et Claus Caspari - *Guide Delachaux des plantes par couleur*, Delachaux et Niestlé, Paris, 2011

(*Menyanthes trifoliata*) – pe Strâmba, la Romuli, meiul-păsăresc (*Lithospermum arvense*) – pe Valea Șieului, urzica-moartă sau sugelul-alb (*Lamium album*), barba-popii, barba-caprei (*Aruncus sylvestris*, *Aruncus vulgaris* sau *Aruncus dioicus*), *Trinia glauca* – o specie bisanuală, chimenul sau săcăreua (*Carum cavi*), hașmaciuca sau bucinișul (*Anthriscus sylvestris*), *Trifolium subterraneum*, *Androsace maxima*. De asemenea, încep să înflorească fragii (*Fragaria vesca*), *Fragaria × ananassa*, pecetea-lui-Solomon sau coada-cocoșului (*Polygonatum multiflorum*) pe solurile uscate, calcaroase sau nisipoase, *Hornungia petraea* sau *Hutchinsia petraea*, vinarița (*Galium odoratum*) meiul-păsăresc (*Buglossoides arvensis* sau *Lithospermum arvensis*), *Myosotis discolor* sau *Myosotis versicolor*, *Veronica peregrina*, cujucăreua-de-munte (*Valeriana tripteris*), ghiociei-de-baltă (*Leucojum aestivum*)... Dintre plantele de culoare albă regăsim înflorite viorelele-albe (*Viola alba*), *Viola kitaibeliana*, traista-ciobanului (*Capsella bursa-pastoris*), *Capsella rubella* – semnalată în județele Vaslui și Iași, saxifraga-tridegetată (*Saxifraga trydactylites*) flămânzica (*Erophila verna*), *Erophila praecox*, brândușele-de-primăvară (*Crocus albiflorus*), ghiociei-bogați (*Leucojum vernalis*) – în ultima lună, păștița-albă (*Anemone nemorosa*), cuișorița (*Holosteum umbelatum*), rocoina (*Stellaria media*), brebeneii (*Corydalis cava*), bănuțeei (*Bellis perennis*), brusturele-mare (*Petasites albus*), *Arabis alpina*, buruiana-viermelui (*Thlaspi arvense*), păstăioara (*Thlaspi perfoliatum*), limba-mării (*Iberis saxatilis*), pe litoral, *Stellaria pallida*...

Dintre plantele cu petale galbene încep să înflorească gulia-furajeră sau brojba (*Brassica napus*, *Brassica oleracea* × *Brassica rapa*) - cultivată, barbarea-țeapănă (*Barbarea stricta*), *Erucastrum nasturtiifolium*, ciucușoara (*Alyssum alyssoides* sau *Alyssum calycinum*) – pe locuri stâncoase, sterile, flămânzica (*Draba aizoides* și *Draba nemorosa*), *Dentaria enneaphyllos* sau *Cardamine enneaphyllos* – rară, smântânică sau iarba-crucii (*Cruciata laevipes* sau *Galium cruciata*), *Cruciata glabra* sau *Galium vernalis*, laptele-păsării (*Gagea lutea* sau *Gagea sylvatica*), ceapa-ciorii (*Gagea pratensis*), laleaua (*Tulipa sylvestris australis*), *Tulipa gesneriana* - la Porțile de Fier și Cazane, aiul-de-pădure (*Asphodeline lutea*), rățișoarele sau stânjenelul (*Iris pumila*), calcea-calului sau bulbucii-de-baltă (*Caltha palustris*), piciorul-cocoșului sau buruiana-de-nouă-daturi sau și rărunchiul-dulce (*Ranunculus auricomus*), ranunculul-montan (*Ranunculus montanus*), piciorul-cocoșului (*Ranunculus acris*), *Ranunculus muricatus*, păștița sau dedițeei-galbeni (*Anemone ranunculoides*), rușcuța-primăvăratică (*Adonis vernalis*), ciuboțica-cucului (*Primula veris* sau *Primula officinalis*), urechea-ursului (*Primula auricula*), închegățița (*Potentilla heptaphylla*), *Potentilla pusilla*, potentila-cenușie (*Potentilla cinerea*), *Potentilla tabernaemontani* sau *Potentilla verna* sau și *Potentilla neumanniana* – la munte, tătăneasa (*Symphytum tuberosum*), poroinicul (*Orchis pallens*) – rară, trei-frați-pătați (*Veronica arvensis* sau *V. micrantha*), urzica-moartă-galbenă (*Galeobdolon luteum* sau *Lamium galeobdolon*), aliorul sau laptele-cucului sau și laptele-câinelui (*Euphorbia helioscopia*, *Euphorbia dulcis*, *Euphorbia seguieriana*, *Euphorbia cyparissias*, *Euphorbia amygdaloides*), lăptiuca (*Scorzonera austriaca*), păpădia (*Taraxacum officinale* și *Taraxacum palustre*), eventual în habitatele mai sudice, calde, adăpostite, rostopasca (*Chelidonium majus*), *Oxalis corniculata*, *Helianthemum salicifolium*, *Myosotis discolor* sau *Myosotis versicolor* sau și *Myosotis lutea*, bis, iasomia (*Jasminum fruticans*), filimica (*Calendula arvensis*), vulturica (*Hieracium glaucinum cinerascens*)... Continuă să fie în floare molotrul (*Trigonella monosperliaca*), lucerna (*Medicago arabica*), ciucușoara (*Alyssum montanum*), narcisele (*Narcissus pseudonarcissus*) – cultivate, trei-frați-pătați (*Viola tricolor saxatilis* și *Viola arvensis*), untișorul (*Ranunculus ficaria*), ciuboțica-cucului (*Primula elatior*), griciorei (*Primula acaulis* sau *Primula vulgaris*), splinuța (*Chrysosplenium alternifolium*), podbalul (*Tussilago farfara*) – ultima lună în care este în floare, cruciulița (*Senecio vulgaris*), iar în zona montană *Chrysosplenium oppositifolium*, scânteiuța (*Gagea villosa*)...

Precizare repetată: floarea de narcisă (*Narcissus pseudonarcissus*) degajă un miros dulceag către piperat, adormitor. În fapt cuvântul grec *narkô*, de unde i se trage numele, atât științific cât și local, înseamnă a adormi.

Printre plantele cu flori roșii, roze sau purpuri care apar acuma sunt: trifoiul-persan (*Trifolium resupinatum*), macul-subțire sau macul-iepuresc (*Papaver argemone*), tășculița (*Aethionema saxatile*) – bis, frigurele (*Cardaminopsis arenosa*) – bis, laleaua-pestriță sau bibilica (*Fritillaria meleagris*), opaițul sau luminița-de-munte (*Silene dioica* sau *Lychnis sylvestris* ori *Melandrium rubrum* sau și *Melandrium sylvestre*), pliscul-berzei sau pliscul-cucoarei (*Erodium cicutarium*), *Ophrys sphegodes* sau *Ophrys araneifera* – rară, bujorii (*Orchis palustris*), untul-vacii, boășele-popii, poroinicul, gemănarița sau gonitoarea (*Orchis morio*), *Lathyrus linifolius* sau *Lathyrus montanus*, pupezele (*Lathyrus vernus*), urzica-moartă (*Lamium maculatum*), cujmăreaua-de-munte sau odoleanul-în-trei-foi (*Valeriana tripteris*), ciocul-berzei (*Geranium robertianum*), cimbrisorul (*Thymus serpyllum*), cimbrul (*Thymus pulegioides*), *Thymus praecox* sau *Thymus jankae*, odoleanul (*Valeriana dioica*)... Continuă să fie în floare măseaua-ciutei (*Erythronium dens-canis*), mierea-ursului (*Pulmonaria officinalis*), *Pulmonaria officinalis obscura*, *Pulmonaria mollis* sau *Pulmonaria montana*, brebeneii (*Corydalis solida* și *Corydalis cava* – bis), *Corydalis intermedia*, muma-pădurii (*Lathraea squamaria*), urzica-roșie sau țiganca (*Lamium purpureum*), brusturele (*Petasites hybridus*), bănuțeei (*Bellis perennis*) – bis, iar în zonele sudice, mai călduroase mărgelușele (*Lithospermum purpureocoeruleum*), poraniciul, gemănarița sau sculătoarea (*Orchis mascula*) – la munte, prin pășuni, ciumăreaua (*Galega officinalis*) ...

Dintre plantele cu flori albastre, lila și violete apar în această lună amăreala (*Polygala amarilla*), *Viola collina*, *Viola palustris*, stupitul-cucului (*Cardamine pratensis*) – bis, veronica-de-câmp (*Veronica arvensis*), șopârlița (*Veronica serpyllifolia*), dediteii sau sisineii (*Pulsatilla patens*), saschiul sau bărbănocul (*Vinca minor*), saschiul (*Vinca major*) – cultivat ornamental, mierea-ursului (*Pulmonaria mollis* sau *Pulmonaria montana*) – bis, mărgelușele (*Lythospermum purpureocaeruleum* sau *Buglossoides purpureocaerulea*), nu-mă-uita, ochiul-șarpelui, urechea-șoricelului (*Myosotis arvensis*), șerpelița-asprîșoară (*Myosotis ramosissima*), vioreaua-lui-Rivinus (*Viola riviniana*) – frecventă în pădurile de stejar, viorelele sau tămâioarele (*Viola mirabilis*), pupezele (*Lathyrus vernus* – bis, *Lathyrus linifolius* sau *Lathyrus montanus* – bis), jalea sau jaleșul (*Salvia pratensis*), sulimanul (*Ajuga genevensis*), vinerița (*Ajuga reptans*), silnicul, rotunjoara sau iarba-mătricilor (*Glechoma hederacea*), ceapa-ciorii (*Muscari comosum*), zambul (*Muscari neglectum* sau *Muscari racemosum*) – ambele pe Valea Șieului, pliscul-cocorului (*Erodium ciconium*), *Omphalodes verna* sau *Cynoglossum omphalodes*, floarea-miresei (*Cymbalaria muralis*), șopârliță (*Veronica camaedrys*), *Veronica verna*, *Veronica dillenii*, *Veronica acinifolia*, *Veronica filiformis* – rară, *Globularia bisnagarica* sau *Globularia punctata*... Continuă să rămână în floare doritoarea (*Veronica hederifolia*), ventrilica (*Veronica persica*), *Veronica praecox*, doritoarea (*Veronica hederifolia*), *Veronica triphyllos*, *Veronica agrestis*, viorelele (*Scilla bifolia*), *Scilla siberica* – cultivată, popâlnicul-iepuresc (*Hepatica nobilis* sau *Anemone hepatica*), ochincelele (*Gentiana verna*), mierea-ursului (*Pulmonaria officinalis*) – bis, toporașii (*Viola odorata* și *Viola suavis*), tămâioarele (*Viola hirta*) și colțunii-popii (*Viola reichenbachiana* sau *Viola sylvestris*), *Viola rupestris*, eventual, în habitatele sudice, mai călduroase călțunul-doamnei (*Geum rivale*), năvalnicul sau pana-zburătorului (*Lunaria annua*), mazărea sau mazăricea (*Vicia sativa*), *Vicia sepium*, *Vicia lathyroides*, adormitele sau dediteii (*Pulsatilla vulgaris*), luntricica (*Oxytropis halleri*), nu-mă-uita (*Myosotis stricta* sau *Myosotis micrantha* sau și *Myosotis arenaria*), *Bulbocodium versicolor*... Continuă să rămână în floare porumbii, cocoșeei sau porumbul-cucului (*Muscari botryooides*), brândușele-de-primăvară (*Crocus albiflorus*) – bis...

Dintre plantele cu flori verzi, brune sau nesemnificative amintim lintița, linteasălbatică sau drețele (*Lemna minor*), rodul-pământului (*Arum maculatum*), fluerătoarea (*Tamus communis*), *Ophrys sphegodes* sau *Ophrys aranifera* – bis, codițuca (*Myosurus minimus*), grășătoarea (*Sagina ciliata* sau *Sagina apetala*), breiul (*Mercurialis perennis*), laptele-cucului (*Euphorbia helioscopia*) – bis, salata-mielului sau fetica (*Valerianella locusta* și *Valerianella carinata*), pochivnicul sau piperul-lupului (*Asarum europaeum*), *Clypeola jonthlaspi*, iarba-surupăturii (*Scleranthus annuus*), chenarul-bălților (*Littorella uniflora*), pătlagina-îngustă (*Plantago lanceolata*), *Plantago coronopus*, bucinișul sau amărăciunea (*Anthriscus sylvestris*), dalacul sau poama-vulpii (*Paris quadrifolia*)...

De asemenea, către sfârșitul lunii și funcție de vreme pot înflori leurda (*Allium ursinum*) - a cărei aromă puternică o apără de erbivore, frăgulița (*Adoxa moschatellina*), urzica-moartă (*Lamium amplexicaule*), *Lamium hybridum*, iarba-lată (*Carex digitata*), luștele (*Ornithogalum boucheanum*), găinușile (*Isopyrum thalictroides*), iarba-moale (*Stellaria holostea*), colțisorul (*Dentaria bulbifera* sau *Cardamine bulbifera*), breabănuș (*Dentaria glandulosa*). Regăsim în floare și spânzul (*Helleborus purpureus*), ciuboțica-cucului (*Primula veris*), gricioreii (*Primula vulgaris*), șopârlița (*Veronica polita*), struna-cocoșului (*Cerastium semidecandrum*).

Dintre plantele perene, cultivate în scop ornamental numim aici cerceii-doamnei (*Lamprocapnos spectabilis* sau *Dicentra spectabilis*), *Bergenia crassifolia*, panseluțele-de-câmp (*Viola tricolor*).

Prin pajiștile și ogoarele umede se pot în continuare observa indivizii fertili și sterili ai speciei coada-calului (*Equisetum arvense*, *Equisetum sylvaticum* și *Equisetum telmateia*).

Încep să înflorească arinul-de-munte (*Alnus viridis*), iova (*Salix silesiaca*), continuă răchita-albă (*Salix elaeagnos*), răchita-roșie (*Salix purpurea*), salcia-brumărie (*Salix daphnoides*). Pe la mijlocul lunii aprilie înfloresc cele mai multe specii lemnoase care au inflorescențele în formă de amenți. Tot acum înflorește fagul (*Fagus sylvatica*), molidul (*Picea abies*), laricele sau zada (*Larix decidua*), duglasul (*Pseudotsuga menziesii*), arborele-vieții (*Thuja occidentalis*, *Thuja orientalis* și *Thuja plicata*), ienupărul (*Juniperus communis*), cetina-de-negi (*Juniperus sabina*), chiparosul-de-California (*Chamaecyparis lawsoniana*), *Mahonia aquifolium*. Spre sfârșitul lunii încep să înflorească, dacă nu au făcut-o deja și porumbarul (*Prunus spinosa*), salcia-albă (*Salix alba*), răchita (*Salix fragilis*), salcia-urechiată (*Salix aurita*), salcia-cu-frunze-de-piersic (*Salix triandra* sau *Salix amygdalina*), salcia-pletoasă (*Salix babylonica*), corcodușul (*Prunus insititia*), prunul (*Prunus domestica*), părul (*Pyrus communis*), părul-pădureț (*Pyrus pyraster*), mărul-pădureț (*Malus sylvestris* sau *Pyrus malus*), gorunul (*Quercus petraea*), stejarul (*Quercus robur*), stejarul-pufos (*Quercus pubescens*), iar prin păduri și parcuri stejarul-roșu (*Quercus rubra*), eventual grozama, drobul sau măturile (*Cytisus scoparius* sau *Sarothamnus scoparius*). Sunt prezente florile de mesteacăn-pufos (*Betula pubescens*) și de mesteacăn (*Betula pendula*). Amenții bărbățești ai acestora, produc milioane de grăuncioare de polen care plutesc prin aer. Apar și florile de carpen (*Carpinus betulus*), frasin (*Fraxinus excelsior*) și arțar-american (*Acer negundo*). Tot în aprilie înfloresc cireșul-păsăresc (*Cerasus avium* sau *Prunus avium*), mălinul (*Padus avium* sau *Prunus padus*), paltinul (*Acer pseudoplatanus*), arțarul (*Acer platanoides*), mojdreanul (*Fraxinus ornus*), castanul-porcesc (*Aesculus hippocastanum*), bârcoacele (*Cotoneaster integerrimus*), *Amelanchier ovalis*, vișinul-turcesc (*Cerasus mahaleb* sau *Prunus mahaleb*), laurocireșul (*Prunus laurocerassus*), coacăzul-de-munte (*Ribes alpinum*), coacăzul-negru (*Ribes nigrum*), agrișul (*Ribes uva-crispa* sau *Ribes grossularia*), *Ribes rubrum*, *Ribes petraeum*, coroniștea (*Coronilla emerus* sau *Hippocrepis emerus*), *Rhamnus saxatilis*, socul-roșu sau socul-de-munte (*Sambucus racemosa*), caprifoiul (*Lonicera xylosteum*), mesteacănul-pitic (*Betula nana*), mestecănașul (*Betula humilis*), afinul (*Vaccinium myrtillus* și

Vaccinium uliginosum), vuietoarea (*Empetrum nigrum*) – o specie oligotrofă, cununița (*Spiraea chamaedryfolia*). Se maturează fructele de iederă (*Hedera helix*).

De asemenea, încep să înflorească cârcelul (*Ephedra dystaca*), drobul (*Chamaecytisus hirsutus*), drobița (*Genista pilosa*), drobușorul (*Isatis tinctoria*), micșunelele (*Erysimum cheiri*), gălbinoasa (*Erysimum repandum*), glicina (*Wisteria sinensis*), *Paulownia tomentosa*...

Aprilie este ultima lună cât mai rămân în floare tisa (*Taxus baccata*), chiparosul (*Cupressus sempervirens*), arinul-alb (*Alnus incana*), arinul-negru (*Alnus glutinosa*), plopul-tremurător (*Populus tremula*), plopul-negru (*Populus nigra*), plopul-alb (*Populus alba*), ulmul-de-câmp (*Ulmus minor* sau *Ulmus carpiniifolia* sau și *Ulmus campestris*), ulmul-de-munte (*Ulmus glabra* sau *Ulmus scabra*), ghimpele (*Ruscus aculeatus*), alunul (*Corylus avellana*), mlaja (*Salix viminalis*), merișorul (*Buxus sempervirens*), cornul (*Cornus mas*), piperul-lupului sau tulichina (*Daphne mezereum* și *Daphne laureola*), sâmbovina (*Celtis australis*), *Celtis occidentalis*, caisul (*Prunus armeniaca*), piersicul (*Prunus persica*). Sunt în floare și rămân tot așa după sfârșitul lunii cătina-de-râu (*Hippophae rhamnoides*), strugurii-ursului (*Arctostaphylos uva-ursi*), vâscul-alb (*Viscum album*), erica (*Erica carnea* sau *herbacea*), zălogul sau răchita-puturoasă (*Salix cinerea*), salcia-căprească (*Salix caprea*), *Forsythia × intermedia*...

La 15 aprilie se încheie luna pădurii și înfrunzește carpenul (*Carpinus betulus*), fagul (*Fagus sylvatica*), teiul (*Tilia platyphyllos*). Liliacul (*Syringa vulgaris*) face flori și frunze.

În județ se plantează, ca regulă prin campanii de voluntariat, însă cu nuanțări de la an la an, conform presei locale, molid (*Picea abies*), larice (*Larix decidua*), stejar (*Quercus robur*), gorun (*Quercus petraea*), stejar-roșu (*Quercus rubra*), frasin (*Fraxinus excelsior*), paltin (*Acer pseudoplatanus*), cireș-păsăresc (*Prunus avium*), tei (*Tilia cordata*), salcâm (*Robinia pseudoacacia*), precum și diverși arbuști ornamentali și pomi fructiferi...

Până spre sfârșitul lui aprilie sunt împrăștiate și ultimile semințe de pin (*Pinus sylvestris*) la conurile din anul al 3-lea, molid (*Picea abies*), frasin (*Fraxinus excelsior*)...

Altele: Locuitorii din zona Năsăudului ară pământul și pun acuma cartofii.

În luna aprilie se pot consuma următoarele părți de plante:²

Frunzele tinere, respectiv **acele** proaspete de larice (*Larix decidua*), calcea-calului (*Caltha palustris*), untișor (*Ranunculus ficaria*), mac (*Papaver rhoeas*), urzică-mare (*Urtica dioica*), fag (*Fagus sylvatica*), mesteacăn-pufos (*Betula pubescens carpatica* sau și *Betula alba glutinosa*), spanacul-ciobanilor (*Chenopodium bonus-henricus*), ghirin (*Suaeda maritima*), măcrișel (*Oxyria digyna*), piperul-bălții (*Polygonum hydropiper*), măcriș (*Rumex acetosa*), dragavei (*Rumex crispus*), tei-hibrid (*Tilia × vulgaris*), nalbă (*Malva sylvestris*), răchită-albă (*Salix alba*), usturoiță (*Alliaria petiolata*), hrean (*Armoracia rusticana*), muștar-negru (*Brassica nigra*), *Cakile maritima euxina* - în Dobrogea, traista-ciobanului (*Capsella bursa-pastoris*), stupitul-cucului (*Cardamine pratensis*), urda-vacii (*Cardaria draba* sau *Lepidium draba*), puturoasă (*Diplotaxis eruroides*) – doar în Sulina, hrenoasă (*Lepidium latifolium*), ridiche-sălbatică (*Raphanus raphanistrum*), boghiță sau hrean-sălbatic (*Rorippa sylvestris*), muștar-de-câmp (*Sinapis arvensis* sau *Brassica arvensis*), brâncuță (*Sisymbrium officinale*), iarbă-roșie sau buruiana-viermelui (*Thlaspi arvense*), rechia sau poala-Sfintei-Mării (*Reseda lutea*), strugurii-ursului (*Arctostaphylos uvaursi*), griciorei (*Primula vulgaris* sau *Primula acaulis*), *Sedum reflexum* sau *Sedum rupestre*, păducel sau gherghinar (*Crataegus laevigata* sau *Crataegus oxyacantha*), crețișoară (*Alchemilla vulgaris*), fragi (*Fragaria vesca*), cernețel, crânceș sau rădichioară (*Geum urbanum*), cebărea (*Sanguisorba*

² Cf. François Couplan, Eva Styner – *Guide des plantes sauvages comestibles et toxiques*, Delachaux et Niestlé, Paris, 1994

minor), lucernă (*Medicago sativa*), sulfină (*Melilotus officinalis*), trifoi-roșu (*Trifolium pratense*), luminiță (*Oenothera biennis*), arțar (*Acer platanoides*), măcrișul-iepurelui (*Oxalis acetosella*), piciorul-caprei (*Aegopodium podagraria*), morcov-sălbatic (*Daucus carota*), crucea-pământului (*Heracleum sphondylium*), păstârnac (*Pastinaca sativa*), *Peucedanum ostruthium*, limba-mielului sau otrățel (*Borago officinalis*), plumănărică sau mierea-ursului (*Pulmonaria officinalis*), tătăneasă (*Symphytum officinale*), rotunjoară sau silnic (*Glechoma hederacea*), urzică-moartă (*Lamium album*), mătăcină sau roiniță sau și iarba-stupului (*Melissa officinalis*), cătușnică sau iarbă-flocoasă sau și iarba-mâței (*Nepeta cataria*), bălbisă sau iarba-păduchilor sau și jale (*Stachys sylvatica*), pătlagină-mare (*Plantago major*), clopoței (*Campanula rapunculus*), cărbuni sau pușca-dracului (*Phyteuma spicatum*), odolean, iarba-pisicii (*Valeriana officinalis*), fetica (*Valerianella locusta oleracea*), crestată sau sălățică sau și salata-câinilor (*Aposeris foetida*), răsfug (*Chondrilla juncea*), cicoare (*Cichorium intybus*), gălbenuși (*Crepis capillaris*), *Hypochaeris glabra*, lăptucă (*Lactuca serriola*), zgrăbunțică sau salata-câinelui sau și iarba-zgaipei (*Lapsana communis*), capul-călugărului (*Leontodon autumnalis*), susai-de-pădure (*Mycelis muralis* sau *Lactuca muralis*), salată-de-iarnă sau salsifis (*Scorzonera hispanica*), susai (*Sonchus oleraceus*), păpădie (*Taraxacum officinale*), țâța-caprei (*Tragopogon pratensis*), coada-șoricelului (*Achillea millefolium*), bănuței sau părăluțe (*Bellis perennis*), scai-gălbiniș (*Cirsium oleraceum*), margaretă (*Leucanthemum vulgare*), lemnul-Maicii-Domnului (*Santolina chamaecyparissus*), armurariu (*Silybum marianum*), podbal sau gălbenele (*Tussilago farfara*), leurdă (*Allium ursinum*), *Allium vineale*...

Plantele, respectiv **tijele** tinere, **mugurii** sau **turiones** de coada-calului (*Equisetum arvense*), ferigă-de-câmp sau năvalnic (*Pteridium aquilinum*), brad (*Abies alba*), molid (*Picea abies*), ienupăr (*Juniperus communis*), hamei sau homei (*Humulus lupulus*), calcea-calului (*Caltha palustris*) – mugurii florali, gușa-porumbelului (*Silene vulgaris*), paracherniță (*Parietaria officinalis*), iarbă-grasă sau grașiță (*Portulaca oleracea sylvestris*), rocoină (*Stellaria media*), iarbă-sărată sau brâncă (*Salicornia europaea*), ciurlan (*Salsola kali*), ghirin (*Suaeda maritima*), năsturel (*Nasturtium officinale*), bobornic (*Veronica beccabunga*), troscot-japonez (*Reynoutria japonica*), urda-vacii sau hreniță-surie (*Cardaria draba* sau *Lepidium draba*), bob-de-țarină sau mazărice (*Lathyrus sylvestris*), mazărice sau lintoii (*Vicia sativa nigra*), pufuliță sau bisacăn (*Epilobium angustifolium*), angelină-sălbatică (*Angelica sylvestris*), scai (*Eryngium campestre*), molotru sau săcăre-de-grădină sau și fenicul (*Foeniculum vulgare*), crucea-pământului (*Heracleum sphondylium*), mătăcină sau roiniță sau și iarba-stupului (*Melissa officinalis*), bălbisă, iarba-păduchilor sau jale (*Stachys sylvatica*), turiță (*Galium apparine*), vinariță (*Galium odoratum*), *Scolymus hispanicus* – în județele din sudul țării, susai (*Sonchus oleraceus*), păpădie (*Taraxacum officinale*), pelinariță sau pelin-negru (*Artemisia vulgaris*), armurariu (*Silybum marianum*), trestie (*Phragmites australis*), papură (*Typha latifolia*), sparanghel sau umbra-iepurelui (*Asparagus officinalis*), ghimpe (*Ruscus aculeatus*) – în sudul și vestul țării, fiind o specie ocrotită, *Smilax aspera* – liană din Dobrogea, fluierătoare sau viță-neagră sau și untul-pământului (*Tamus communis*)...

Rădăcinile (sau după caz, **rizomii**, **tuberculi**, **bulbii**) de ferigă-de-câmp (*Pteridium aquilinum*), răculeț (*Polygonum bistorta*), hrean (*Armoracia rusticana*), *Cakile maritima euxina*, traista-ciobanului (*Capsella bursa-pastoris*), hrenoasă (*Lepidium latifolium*), cernețel sau rădichioară (*Geum urbanum*), coada-racului sau argentină (*Potentilla anserina*), *Potentilla incana*, luminiță (*Oenothera biennis*), chimen (*Carum carvi*), rușinea-fetei (*Daucus carota*), scaiul-dracului (*Eryngium campestre*), păstârnac (*Pastinaca sativa*), *Peucedanum ostruthium*, clopoței (*Campanula rapunculus*), cărbuni (*Phyteuma spicatum*), crestată sau sălățică sau și salata-câinilor (*Aposeris foetida*), cicoare (*Cichorium intybus*), *Scolymus hispanicus* – în Dobrogea și sudul țării, salată-de-iarnă (*Scorzonera hispanica*), păpădie (*Taraxacum officinale*), țâța-caprei (*Tragopogon pratensis*), scaiul-oii (*Arctium lappa*), iarbă-mare (*Inula*

helenium), armurariu sau scaiul-Sfintei-Marii (*Silybum marianum*), pir-târător (*Elymus repens*), *Allium vineale*...

Seva de arțar (*Acer platanoides*)...

Florile de calcea-calului (*Caltha palustris*), mac (*Papaver rhoeas*), micșunele sau toporași (*Viola odorata*), usturoiță (*Alliaria petiolata*), muștar-negru (*Brassica nigra* sau *Sinapis nigra*), traista-ciobanului (*Capsella bursa-pastoris*), stupitul-cucului (*Cardamine pratensis*), urda-vacii sau hreniță-surie (*Cardaria draba* sau *Lepidium draba*), boghiță sau hrean-sălbatic (*Rorippa sylvestris*), rechia sau poala-Sfintei-Mării (*Reseda lutea*), griciorei (*Primula vulgaris* sau *Primula acaulis*), arborele-lui-Iuda (*Cercis siliquastrum*) – specie de origine mediteraneană cultivată ornamental, lucernă (*Medicago sativa*), sulfină (*Melilotus officinalis*), măcrișul-iepurelui (*Oxalis acetosella*), limba-mielului sau otrățel (*Borago officinalis*), plumănărică sau mierea-ursului (*Pulmonaria officinalis*), urzică-moartă (*Lamium album*), mătăcină sau roiniță sau și iarba-stupului (*Melissa officinalis*), cătușnică sau iarbă-flocoasă sau și iarba-mâței (*Nepeta cataria*), păpădie (*Taraxacum officinale*), bănuței sau părăluțe (*Bellis perennis*), captalan sau brusture (*Petasites hybridus*), lemnul Maicii-Domnului (*Santolina chamaeciparissus*), podbal sau gălbenele (*Tussilago farfara*)...

Fructele (bacele, conurile, semințele) de de ienupăr (*Juniperus communis*), usturoiță (*Alliaria petiolata*), muștar-negru (*Brassica nigra* sau *Sinapis nigra*), traista-ciobanului (*Capsella bursa-pastoris*), urda-vacii sau hreniță-surie (*Cardaria draba* sau *Lepidium draba*), lucernă (*Medicago sativa*), sulfină (*Melilotus officinalis*), arborele-lui-Iuda (*Cercis siliquastrum*), crușătea (*Barbarea vulgaris*)...

Medicinale:

Se pot recolta, în decursul lunii aprilie, **rădăcini**, iar după caz **rizomi** sau **bulbi** de ferigă (*Dryopteris filix mas*), spânz (*Helleborus purpureus*), pochivnic (*Asarum europaeum*), rostopască (*Chelidonium majus*), revent (*Rhum palmatum*), ștevia-stânelor (*Rumex alpinus*), sică (*Limonium gmelini*), urzică (*Urtica dioica*), lemn-dulce (*Glycyrrhiza glabra*), osul-iepurelui (*Ononis spinosa*) angelică (*Angelica archangelica*), scaiul-dracului (*Eryngium campestre*), micșunele (*Viola odorata*), nalbă-mare (*Althaea officinalis*), ciuboțica-cucului (*Primula veris*), mătrăgună (*Atropa bella-dona*), mutulică (*Scopolia carniolica*), tătăneasă (*Symphytum officinale*), brusture (*Arctium lappa*) – de la plantele de 2 ani, iarbă-mare (*Inula helenium*), păpădie (*Taraxacum officinale*), steregoaie (*Veratrum album*), stânjene (*Iris germanica*), untul-vacii (*Orchis morio*), rodul-pământului (*Arum maculatum*), **ramuri tinere, lăstari, muguri** de jneapăn (*Pinus mugo*), brad (*Abies alba*), molid (*Picea abies*), fag (*Fagus sylvatica*), arin-negru (*Alnus glutinosa*) arin-alb (*Alnus incana*), plop-negru (*Populus nigra*), lăsnicior (*Solanum dulcamara*), **frunze, cetină, ace și ramuri tinere** de brad (*Abies alba*), molid (*Picea abies*), fag (*Fagus sylvatica*), păducel (*Crataegus monogyna*), vâsc (*Viscum album*), iederă (*Hedera helix*), micșunele sau toporași (*Viola odorata*), nalba-de-pădure (*Malva sylvestris*), trifoiște (*Menyanthes trifoliata*), mierea-ursului (*Pulmonaria officinalis*), vineriță (*Ajuga reptans*), bănuței (*Bellis perennis*), lăcrimioară (*Convallaria majalis*), rodul-pământului (*Arum maculatum*), **plante (herba)** de ruscuță-de-primăvară (*Adonis vernalis*), calcea-calului (*Caltha palustris*), dediței (*Pulsatilla montana* și *Pulsatilla vulgaris*), grăușor (*Ranunculus ficaria*), pochivnic (*Asarum europaeum*), rostopască (*Chelidonium majus*), usturoiță (*Alliaria petiolata*), crușătea (*Barbarea vulgaris*), traista-ciobanului (*Capsella bursa-pastoris*), saschiu (*Vinca minor*) mierea-ursului (*Pulmonaria officinalis*), vineriță (*Ajuga reptans*), rotungioară (*Glechoma hederacea*), urzică-moartă albă (*Lamium album*), urzică-moartă (*Lamium purpureum*), cimbru (*Thymus vulgaris*), bănuței (*Bellis perennis*), păpădie (*Taraxacum officinale*), **flori** de păducel (*Crataegus monogyna*), măr (*Malus domestica* sau *Malus pumila*), porumbar (*Prunus spinosa*), micșunele (*Viola*

odorata), frasin (*Fraxinus excelsior*), vineriță (*Ajuga reptans*), urzică-moartă-albă (*Lamium album*), podbal (*Tussilago farfara*), **scoarță** de pe **ramuri tinere**, **rădăcini** și **tulpini** de fag (*Fagus sylvatica*), stejar (*Quercus robur*), arin-negru (*Alnus glutinosa*), arin-alb (*Alnus incana*), ulm-de-câmp (*Ulmus minor*), crușân (*Frangula alnus*), castan-sălbatec (*Aesculus hippocastanum*), salcie (*Salix alba*), călin (*Viburnum opulus*), eventual fructele de vișin (*Prunus cerasus*) și crușătea (*Barbaraea vulgaris*)...

Insecte:

Devin active furnica galbenă (*Lasius flavus*) și furnica roșie (*Formica rufa*). Crisalida speciei *Anthocharis cardamines* se transformă în fluture. *Colias crocea* este un fluture migrator galben care apare din sudul Europei odată cu vremea care se încălzește, spre a căuta ceva mai târziu florile de lucernă (*Medicago*) și de trifoi (*Trifolium*) cu care se vor hrăni și omizile. De sub frunzele de iederă (*Hedera helix*) apare lămâița (*Gonepteryx rhamni*), un fluture la care masculul este de un galben strălucitor și a cărui femelă va depune niște ouă verzui pe dosul frunzelor de crușân (*Frangula alnus*) sau de spinul-cerbului (*Rhamnus catharticus*), omizile ieșind după 10 zile, adulții putând trăi peste un an. Viespele (*Vespula vulgaris*) apare și poate fi observat pe pari cum geluiește fibrele de lemn care sunt mestecate și transformate într-o hârtie fină care devine materialul de bază pentru construirea cuiburilor ce sunt formate din niște raze orizontale cu alveole hexagonale. Buburuzele (*Coccinella septempunctata*) își reiau activitatea căutând polenul florilor, arborilor fructiferi pentru zahărul și proteinele necesare ouălor galbene pe care le depun acuma.

Pești:

Încep reproducerea chișcarul (*Eudontomyzon danfordi*) – în amonte, babușca (*Rutilus rutilus* sau *Leuciscus rutilus*) – pe fundurile liniștite, pietroase de lângă maluri, la cel puțin 10 ° C temperatura apei, babușca-pontică (*Leuciscus merdingeri* sau *Rutilus friesii*), cleanul (*Leuciscus cephalus*) – a cărui icre se prind de pietre, bucăți de lemn sau plante, avatul (*Aspius aspius*), șipul (*Acipenser sturio*), cosacul-cu-botul-turtit (*Abramis sapa*) – are bătaia la vârsta de 3-4 ani, în apele curgătoare bogate în vegetație, cosacul (*Abramis ballerus*) – migrează în amonte, spre locurile cu apă puțin adâncă și cu vegetație bogată, blehnița sau boarța (*Rhodeus amarus*), grindelul sau molanul (*Nemacheilus barbatulus* sau *Cobitis barbatula*), țiparul sau vârlanul (*Cobitis fossilis* sau *Misgurnus fossilis*), șalăul (*Lucioperca lucioperca*), – care nu se hrănește deloc în această perioadă, zvârluga (*Cobitis taenia*), ghiborțul (*Acerina cernua*) – ce se strânge în bancuri, răspărul (*Acerina schraetzer*) – care depune circa 10000 de icre pe un substrat ferm, țigănușul (*Umbra krameri*) – lasă într-o cavitate circa 150 de ouă pe care femela le păzește și întreține, bibanul (*Perca fluviatilis*) – începe dar și termină depunerea icrelor într-o singură lună, la o temperatură a apei cuprinsă între 7-8 ° C. Continuă reproducerea chișcarul-mic (*Lampetra planeri*), cleanul-dungat (*Telestes agassizii* sau *Leuciscus souffia*), cleanul-mic (*Squalius leuciscus* sau *Leuciscus leuciscus*) – pe substraturi nisipoase sau pietroase, lipanul (*Thymallus thymallus*) – pe substrat pietros sau nisipos, după dezghețul de primăvară, morunașul (*Abramis vimba* sau *Vimba vimba*) – urcă pe râuri și pâraie, caută un substrat pietros, cu apă puțin adâncă și vegetație, poduțul sau scobarul (*Chondrostoma nasus*) – caută cursul micilor afluenți unde icrele sunt depuse pe substrat format din prundiș, zglăvocol sau popetele (*Cottus gobio* și *Cottus poecilopus*), văduvița (*Idus idus* sau *Leuciscus idus*), știuca (*Esox lucius*) – se reproduce spre sfârșitul lunii, pentru acest lucru apa în care trăiește trebuie să aibă o temperatură cuprinsă între 2-12 ° C, ghidrinul (*Gasterosteus aculeatus*) – care în această perioadă iese din mare în apa dulce a râurilor.

Aprilie este ultima lună de depunere a icrelor pentru păstrăv-curcubeu (*Salmo gairdneri* sau *Salmo irideus*), lostrită (*Hucho hucho*), – care a început reproducerea odată cu topirea zăpezii, mihalț (*Lota lota*), - la o temperatură a apei cuprinsă între 5-10 ° C, pietrar

(*Aspro asper* sau *Aspro zingel*) – care depune în apele recezi în jur de 5000 de icre, fusar (*Aspro streber*).

Crapul (*Cyprinus carpio*) iese din hibernare. Acuma se pescuiesc avatul (*Aspius aspius*), babușca (*Rutilus rutilus*), oblețul (*Alburnus alburnus*), bibanul (*Perca fluviatilis*), roșioara (*Scardinius erythrophthalmus*), scobarul (*Chondrostoma nasus*), somnul (*Silurus glanis*), șalăul (*Sander lucioperca*), văduvița (*Leuciscus idus*) iar la mare guvizii (*Gobius cephalarges*). Sunt puțin activi carasul (*Carassius gibelio*), crapul, linul (*Tinca tinca*), plătica (*Abramis brama*), cleanul (*Leuciscus cephalus*). Mreana (*Barbus barbus*) se prinde în această perioadă mai rar. Cu cât crește temperatura apei și apar vegetația subacvatică și larvele, se prind mai bine roșioara (*Scardinius erythrophthalmus*), babușca (*Rutilus rutilus*), crapul (*Cyprinus carpio*), mreana (*Barbus barbus*) și de asemenea știuca (*Esox lucius*), care după depunerea icrelor se hrănește intens. Perioada de prohibiție pentru această specie se schimbă de la un an la altul de către ministere noastre. În a doua parte a lunii începe prohibiția la toate speciile de pești din apele naturale, colinare și de șes. Carasul (*Carassius gibelio*), crapul (*Cyprinus carpio*), linul (*Tinca tinca*) și plătica (*Abramis brama*) își manifestă prezenta lor prin bulele de aer pe care le scot la suprafața apei. Pe măsura dezghețării apelor, peștii încep să se hrănească din ce în ce mai bine.

Amfibieni și reptile:

Ies din hibernare, dacă n-au făcut-o deja, gușterul (*Lacerta viridis*), șarpele-de-alun (*Coronella austriaca*), vipera-neagră (*Vipera berus*), iar dacă luna martie a fost friguroasă apar la suprafață acuma, cu o explicabilă întârziere, șopârta-de-câmp (*Lacerta agilis*), șarpele-orb sau șopârta-oarbă (*Anguilla fragilis*), vipera-cu-corn (*Vipera ammodytes*).

Din hibernare iese și broasca-țestoasă-de-baltă (*Emys orbicularis*).

Începe reproducerea brotăcelul (*Hyla arborea*) și o continuă broasca-de-pădure (*Rana dalmatina*). Exemplarele adulte de broască-roșie (*Rana temporaria*) părăsesc în prezent bălțile pentru a-și petrece tot restul anului în pădure sau prin grădini.

Tritonul (*Triturus vulgaris*) începe parada sa nupțială într-o baltă limpede. Își depune ouăle pe plantele acvatice iar metamorfoza lor va dura vreo 3-4 luni.

Păsări:

Uliul-păsărar (*Accipiter nisus*): de regulă femela construiește cuibul în vecinătatea locurilor folosite anii trecuți. Acesta este alcătuit din ramuri și are diametre cuprinse între 25-40 cm, centrul scobit și captușit cu așchii și coajă. Huhurezul-mic (*Strix aluco*): la interval de două zile femela depune câte un ou, în total 4, clocirea lor de către femelă durează circa o lună, timp în care masculul o hrănește cu câte 3-4 șoareci într-o noapte. Puii eclozează pe rând. Cucul (*Cuculus canorus*): masculul sosește pe la mijlocul lunii, cântând de dimineața până seara pentru a-și marca sonor teritoriul, alungarea rivalilor și atragerea femelelor. Când o femelă intră pe teritoriul său masculul se împerechează cu ea, după care continuă să cânte, fecundând astfel pe rând mai multe femele. Ciocănitoarea-pestriță-mare (*Dendrocopos major*): în timpul paradei nupțiale masculul atrage femela bătând toaca ori arătându-și culoarea roșie de sub abdomen și baza cozii. Gaița (*Garrulus glandarius*): spre sfârșitul lunii redevine tăcută. Perechile își fac niște cuiburi plate alcătuite din ramuri și rădăcini în care femela depune circa 5 ouă pe care le clocește singură. Pițigoiiul-mare (*Parus major*): în cuibul alcătuit din rămurele și mici rădăcini, captușit cu mușchi, ierburi uscate și păr de cal puii ies pe rând timp de 2, 3 sau chiar 4 zile. Masculul și femela le aduc insecte, fiecare pe rând. Țicleanul (*Sitta europaea*): în timpul paradei nupțiale femela dând din cap se apleacă pe o ramură în timp ce masculul cântă întorcându-i spatele. Pânțarușul sau ochiuboului (*Troglodytes troglodytes*): masculul construiește din mușchi, frunze moarte și ierburi uscate

mai multe cuiburi, aproape de nivelul solului, ascunse prin măracini, iederă, rădăcinile arborilor doborâți. Cuibul are forma unui bulgăre verde, prevăzut cu un orificiu. Două sau trei femele sunt atrase spre cuiburi de către masculul de regulă poligam, care cântă dând din aripi. Muscarul-gulerat (*Ficedula albicollis*): spre sfârșitul lunii aprilie se întoarce din Africa tropicală. Masculii caută prin scorburile arborilor bătrâni și prin diverse adăposturi locuri potrivite pentru cuiburi. Măcăleandru (*Erithacus rubecula*): femela a construit pe sol, din frunze moarte și crenguțe, un cuib care se confundă cu litiera. Când femela clocește masculul îi aduce zilnic insecte, până la ieșirea puilor. Mierla (*Turdus merula*): în timpul paradei nupțiale masculul cu ciocul deschis cântă, se umflă în pene, desface aripile, își deschide coada, iar acest lucru anunță atât împerecherea, cât și depunerea primului rând de ouă. Silviu-cu-cap-negru (*Sylvia atricapilla*): masculii cântă și ocupă un teritoriu, așa că în momentul în care sosesc femelele din Africa cuplurile se formează. Pitulicea-fluierătoare (*Phylloscopus trochilus*): la întoarcerea din Africa, pe la începutul lunii aprilie, înaintea femelelor, masculii ocupă teritoriile făcându-și auzit cântecul lor melodios. Fâsa-de-pădure (*Anthus trivialis*): chiar de la întoarcerea lui din Africa, pe la începutul lunii, masculul își ia teritoriul în primire pe care îl supraveghează din vârful unui arbore înalt de unde se avântă într-un zbor planat scoțând un cântec caracteristic. Graurul (*Sturnus vulgaris*): femela alege o scorbură curățată mai înainte de mascul, pentru a construi cuibul și pentru a clocește. Clocește o fac ambele sexe cu rândul, putându-se hrăni astfel alternativ. Forfecuța (*Loxia curvirostra*): femela clocește al doilea rând de pui, fiind hrănită de mascul, practic nepărăsind cuibul. Botgrosul (*Coccothraustes coccothraustes*): după două luni de încercări masculul reușește să se apropie de femelă, ocupând un teritoriu pe care este urmat. Cinteza (*Fringilla coelebs*): femela a construit cuibul, solid și adânc, la 3-4 m de la sol, unde clocește singură. Porumbelul-gulerat (*Columba palumbus*): femela construiește la o înălțime de 10 m, în înfurierea unui arbore, un cuib plat, din ramurile întretesute. Hrăniți cu lapte de pasăre și cu grăunțe regurgitate, puii cresc repede. Cocosul-de-munte (*Tetrao urogallus*): femelele vin în arenă după ce masculii s-au instalat în teritoriu. Pe la jumătatea lunii, când găinile coboară de pe ramuri, cocoșii le fac curte cu ardoare: au capul ridicat, barba zburlită, aripile puțin depărtate, coada desfăcută în evantai și cântă femelelor. Ierunca sau găinușa-de-alun (*Bonasa bonasia*): cuplurile formate în toamnă se caută înainte de împerechere.³

Alte aspecte: Femelele de rață-sălbatică-mare (*Anas platyrhynchos*) și de corcodel-mare (*Podiceps cristatus*) depun ouăle, iar spre sfârșitul lunii face același lucru ghionoaia-sură (*Picus canus*). Femela șoimului-călător (*Falco peregrinus*) depune 3-4 ouă pe care ambii părinți le clocesc pe rând, timp de 28-29 zile. Femela fazanului (*Phasianus colchicus*) începe și ea să depună ouăle într-o mică adâncitură de pământ. De asemenea codobatura (*Motacilla alba*), pițigoii-pungaș (*Remiz pendulinus*), prundărașul-gulerat-mic (*Charadrius dubius*) reprezintă tot atâtea specii care în aprilie încep să-și depună ouăle.

Rândunica (*Hirundo rustica*) se întoarce din Africa și spre sfârșitul lunii începe să-și construiască ori să-și repare cuibul. Silviu-porumbacă (*Sylvia nisoria*) revine din zona Golfului Persic, măracinarul-mare (*Saxicola rubetra*) din vestul Africii, privighetoarea-roșcată (*Luscinia megarhynchos*), tocmai din sudul Saharei. Barza (*Ciconia ciconia*), șoimul-rândunelelor (*Falco subbuteo*) se întorc din locurile africane în care au iernat. Pe la mijlocul lunii pescărușul-albastru (*Alcedo atthis*) își depune ouăle în cuibul pe care și l-a săpat în malul râului. Apar puii stârcului-cenușiu (*Ardea cinerea*), iar pe la finele lunii face ouă cormoranul-mare (*Phalacrocorax carbo*). Acuma ies și puii de corcodelului-mare (*Podiceps cristatus*).

Pe la sfârșitul lunii se întoarce din Africa pentru a se reproduce și spre a se întoarce apoi din nou în țările calde de unde a venit, drepneaua-neagră (*Apus apus*). Este o specie care

³ Cf. Christiane Haguenaer – *Les oiseaux et la forêt*, Delachaux et Niestlé, Paris, 1997

își petrece aproape tot timpul în aer vânând insecte. Nu se pune pe sol deoarece de aici poate să decoleze doar cu foarte mare greutate. La fel, sosește pupăza (*Upupa epops*), tot din Africa.

Se vânează sitarii-de-pădure (*Scolopax rusticola*), becașinele (*Gallinago gallinago*) iar cu autorizație specială, de la 20 aprilie, cocoșul-de-munte (*Tetrao urogallus*).⁴

De reținut că la 1 aprilie este Ziua mondială a păsărilor.

Nidificare: aușelul-cu-cap-galben sau aușelul-nordic (*Regulus regulus*) 7-8 ouă, aușelul-sprâncenat (*Regulus ignicapillus*) 7-11 ouă, ochiu-boului (*Troglodytes troglodytes*) 5-6 ouă, pițigoiul-codat (*Aegithalos caudatus*) 8-12 ouă, pițigoiul-de-stuf (*Panurus biarmicus*) 5-7 ouă, pițigoiul-de-brădet sau, pițigoiul-negru (*Parus ater*) 7-11 ouă, pițigoiul-moțat (*Parus cristatus*) 5-7 ouă, pițigoiul-sur (*Parus palustris*) 6-8 ouă, pițigoiul-de-munte (*Parus montanus*) 6-9 ouă, pițigoiul-albastru (*Parus caeruleus*) 7-16 ouă, pițigoiul-mare sau pițigoiul-de-grădină (*Parus major*) 5-11 ouă, cojoaica-de-grădină (*Certhia familiaris*) 5-6 ouă, cojoaica (*Certhia brachydactyla*) 5-6 ouă, țicleanul (*Sitta europea*), 6-9 ouă, pitulicea-fluierătoare (*Phylloscopus trochilus*), 6-7 ouă, pitulicea-mică sau pitulicea-verde (*Phylloscopus collybita*), 5-6 ouă, silvia-de-câmp și silvia-cu-cap-negru (*Sylvia communis* și *Sylvia atricapilla*), 4-5 ouă, privighetoarea-de-baltă (*Acrocephalus melanopogon*) și lăcarul-mic (*Acrocephalus schoenobaenus*), 5-6 ouă, grelușelul-de-stuf (*Locustella luscinioides*), 4 ouă, stufărița (*Cettia cetti*), 3-5 ouă, muscarul-negru (*Ficedula hypoleuca*), 5-9 ouă, lăstunul-de-mal (*Riparia riparia*) și lăstun-de-casă (*Delichon urbica*), 4-5 ouă, rândunica și măcăleandru (*Hirundo rustica* și *Erithacus rubecula*), 4-6 ouă, privighetoarea-de-zăvoi (*Luscinia luscinia*), 4-5 ouă, pietrarul-sur (*Oenanthe oenanthe*), 5-6 ouă, vrabia-de-câmp (*Passer montanus*), 4-6 ouă, vrabia-de-casă (*Passer domesticus*), 3-7 ouă, brumărița-de-pădure (*Prunella modularis*), 4-5 ouă, florintele și câneparul (*Carduelis chloris* și *Carduelis cannabina*), 4-6 ouă, cinteza (*Fringilla coelebs*), mugurarul (*Pyrrhula pyrrhula*), botgrosul și presura-de-stuf (*Coccothraustes coccothraustes* și *Emberiza schoeniclus*), 4-5 ouă, presura-de-grădină (*Emberiza hortulana*), 4-6 ouă, presura-galbenă și presura-sură (*Emberiza citrinella* și *Emberiza calandra* sau *Miliaria calandra*), 3-5 ouă, fâsa-de-pădure (*Anthus trivialis*), 4-6 ouă, fâsa-de-câmp (*Anthus campestris*), 4-5 ouă, codobatura-de-munte (*Motacilla cinerea*), 4-6 ouă, codobatura (*Motacilla alba*), 5-6 ouă, ciocârlia-de-pădure (*Lullula arborea*), 3-4 ouă, ciocârlanul (*Galerida cristata*), 3-6 ouă, ciocârlia-de-câmp (*Alauda arvensis*), 3-5 ouă, mierla-de-apă sau pescărelul-negru (*Cinclus cinclus*), 4-6 ouă, sfrânciocul-cu-capul-roșu (*Lanius senator*), 5-6 ouă, graurul (*Sturnus vulgaris*), 4-7 ouă, sturzul-mic (*Turdus iliacus*), 4-6 ouă, sturzul-cântător (*Turdus philomelos*), mierla și sturzul-de-vâsc (*Turdus merula* și *Turdus viscivorus*), 3-5 ouă, mierla-gulerată (*Turdus torquatus*), 5-6 ouă, gaița sau găioara (*Garrulus glandarius*), 4-5 ouă, coțofana sau țarca (*Pica pica*), 5-8 ouă, stâncuța sau ceuca (*Corvus monedula*), cioara-neagră (*Corvus corone*), cioara-grivă și corbul sau crancăul (*Corvus cornix* și *Corvus corax*), 4-6 ouă, ciocănitoarea-pestriță-mare (*Dendrocopos major*), 4-7 ouă, ciocănitoarea-neagră (*Dryocopus martius*), 4-6 ouă, pupăza (*Upupa epops*), 5-8 ouă, guguștiucul (*Streptopelia decaocto*), 2-3 ouă, porumbelul-de-scorbură (*Columba oenas*), 2 ouă, porumbel-de-stâncă și porumbel-gulerat (*Columba livia* și *Columba palumbus*), 2 ouă, potârnichea (*Perdix perdix*), 10-20 ouă, fazanul (*Phasianus colchicus*), 8-15 ouă, cocoșul-de-mesteacăn (*Tetrao tetrix*), 6-10 ouă, cocoșul-de-munte (*Tetrao urogallus*), 5-8 ouă, găinușă-de-alun sau ierunca (*Bonasa bonasia*), 7-11 ouă, dropia (*Otis tarda*), 2-3 ouă, prundăraș-gulerat-mic și ploierul-mare (*Charadrius dubius* și *Pluvialis apricaria*), 4 ouă, nagățul (*Vanellus vanellus*), 3-4 ouă, fluierarul-de-munte (*Actitis hypoleucos* sau *Tringa hypoleucos*), becașina-comună (*Gallinago gallinago*), fluierarul-cu-piciorul-roșu (*Tringa totanus*), bățușul (*Philomachus pugnax*), sitarul-de-pădure și culicul-mare (*Scolopax rusticola* și *Numenius arquata*), 4 ouă, stârcul-de-noapte (*Nycticorax nycticorax*), 3-5 ouă, buhaiul-de-baltă și

⁴ Cf. www.vanatoare-vanator.ro

stârcul-galben (*Botaurus stellaris* și *Ardeola ralloides*), 4-6 ouă, egretă-mică (*Egretta garzetta*), 3-4 ouă, lopătarul (*Platalea leucorodia*), 3-4 ouă, barza-albă (*Ciconia ciconia*), 2-4 ouă, stârcul-roșu sau stârcul-purpuriu și stârcul-cenușiu (*Ardea purpurea* și *Ardea cinerea*), 4-5 ouă, găinușa-de-baltă (*Gallinula chloropus*), 5-11 ouă, lișița sau hoda (*Fulica atra*), 6-9 ouă, corcodelul-cu-gât-negru și corcodelul-mare (*Podiceps nigricollis* și *Podiceps cristatus*), 3-4 ouă, rața-mică (*Anas crecca*), 8-11 ouă, rața-fluierătoare (*Anas penelope*), 8-9 ouă, rața-lingurar (*Anas clypeata*), 8-12 ouă, rața-sulițar (*Anas acuta*), 7-9 ouă, rața-pestriță (*Anas strepera*), 8-12 ouă, rața-sălbatică-mare (*Anas platyrhynchos*), 9-13 ouă, călifarul-alb (*Tadorna tadorna*), 8-10 ouă, rața-cu-cap-castaniu (*Aythya ferina*), 8-10 ouă, ferăstrașul-mijlociu sau ferăstrașul-moțat și ferăstrașul-mare (*Mergus serrator* și *Mergus merganser*), 8-11 ouă, lebăda-de-iarnă și lebăda-de-vară sau lebăda-cucuiată (*Cygnus cygnus* și *Cygnus olor*), 5-8 ouă, cormoranul-mare (*Phalacrocorax carbo*), 3-4 ouă, ciușul sau ciuful-pitic (*Otus scops*), 4-5 ouă, ciuvica (*Glaucidium passerinum*), 4-7 ouă, ciuful-de-pădure (*Asio otus*), 3-5 ouă, ciuful-de-câmp (*Asio flammeus*), 4-8 ouă, huhurezul-mic (*Strix aluco*), 2-5 ouă, bufnița (*Bubo bubo*), 2-3 ouă, șoimul-de-iarnă și șoimul-mic (*Falco columbarius* și *Falco naumanni*), 3-6 ouă, vânturelul-roșu (*Falco tinnunculus*), 4-6 ouă, șoimul-călător (*Falco peregrinus*), 2-4 ouă, uliul-păsărar (*Accipiter nissus*), 4-5 ouă, uliul-găinilor (*Accipiter gentilis*), 2-4 ouă, (*Circus pygargus*), 4-5 ouă, (*Circus cyaneus*), 4-6 ouă, (*Circus aeruginosus*), 4-5 ouă, uliul-mare sau șorecarul și șorecarul-încălțat (*Buteo buteo* și *Buteo lagopus*), 2-4 ouă, (*Pernis apivorus*), 1-3 ouă, gaia-neagră și gaia-roșie sau șorlița (*Milvus migrans* și *Milvus milvus*), 2-4, (*Hieraetus pennatus*), 2 ouă, șerparul (*Circaetus gallicus*), un ou, uliganul-pescar (*Pandion haliaetus*), 2-3 ouă, acvila-de-munte și vulturul-alb (*Aquila chrysaetos* și *Neophron percnopterus*), 1-3 ouă, codalbul (*Haliaeetus albicilla*), 2 ouă, vulturul-sur (*Gyps fulvus*), un ou, vulturul-negru (*Aegypius monachus*), un ou.⁵

Carnet de teren. 06.04.2017: Barza sau cocostârcul, cum i se mai spune pe Valea Someșului speciei *Ciconia ciconia*, își reface cuibul folosind coarde de viță, crengi de pomi fructiferi găsite la sol, ramuri verzi de salcie-plesnitoare, fire de iarbă uscată, pănuși de porumb, tulpini diverse pe care le cară, aranjează și împletește atât femela cât și masculul. Urmează apoi călcatul, ouatul și clocitul, cu rândul. Bătute de soare, de ploaie și de vânt - care le înclină pe berze ca pe niște giruiete semi-înțepenite pe cuib, cuplul mai supraviețuiește o zi.

Carnet de teren. 11.04.2017: Păsările au temperatura corpului mai ridicată decât mamiferele și constantă, de 43 °C, probabil pentru a putea efectua clocirea.

Mamifere:

Liliacul-roșcat-de-seară (*Nyctalus noctula*): ajunși în locurile lor de vărat, lilieciul duc o viață nocturnă foarte activă. În amurg părăsesc adăposturile, cum ar fi scorburile din arbori - fostele cuiburi de ciocănituri, crăpăturile dintre stânci, ungherele clădirilor, și vânează din zbor insectele nocturne. Liliacul-urecheat (*Plectorus auritus*): adeseori stă agățat cu capul în jos, cu puternicele gheare ale picioarelor sale posterioare, cu aripile strâns lipite de corp. Urechile aplecate în spate, sub aripi, dezvăluie, lăsând vizibile, urechiușele.

În luna aprilie ies din hibernare următoarele specii de lilieci: *Rinolophus ferrumequinum*, *Myotis nattereri*, *Pipistrellus nathusii* iar speciile care s-au trezit în luna martie mai scot afară din grote, mine, peșteri umede, arbori găunoși, crăpături de stânci, ziduri fisurate, galerii, clădiri, pe ultimii întârziați: liliacul-de-apă sau liliacul-lui-Daubenton (*Myotis daubentoni*), liliacul-de-baltă (*Myotis dasycneme*), liliacul-cu-urechi-de-șoarece sau liliacul-mare (*Myotis myotis*), serotinul (*Eptesicus serotinus*), liliacul-cu-urechi-late sau liliacul-mops (*Barbastella barbastellus*) *Plecotus austriacus*...

⁵ Cf. Jonathan Elphick & John Woodward - *Oiseaux*, Éditions Larousse, Paris, 2004

Și ultimii arici (*Erinaceus europaeus*) ies din hibernare pentru a se reproduce.

Începe împerecherea bizamul (*Ondatra zibethicus*), iar către sfârșitul lunii marmota (*Marmota marmota*). Continuă reproducerea iepurele-de-câmp (*Lepus europaeus*), râsul (*Lynx lynx*), dihorul (*Mustela putorius*), viezurele (*Meles meles*), ursul (*Ursus arctos*)...

Încep fătările jderul (*Martes martes*), cârțița (*Talpa europaea*), câinele-enot sau bursucul-cu-barbă (*Nyctereutes procynoides*), unii viezuri. Beica sau jderul-de-piatră (*Martes foina*) naște de la 2 până la 7 pui prin poduri și hambare. Pisica-sălbatică (*Felis silvestris*) naște de obicei 2-4 pui ce au ochii lipiți 10-12 zile. Continuă fătările iepurii (*Lepus*), lupul (*Canis lupus*), vulpea (*Vulpes vulpes*), șacalul (*Canis aureus*), mistrețul (*Sus scrofa*)...

La cerb (*Cervus elaphus*) începe năpârlirea de primăvară iar masculii de 5-6 ani își vor pierde în această perioadă coarnele, iar la căprior (*Capreolus capreolus*) îi cade pielea de pe coarne, în fâșii. Pata albă din jurul anusului – oglinda – este încă vizibilă, sub formă de inimă cu vârful în jos, la femelă, și sub aspectul unui rinichi răsturnat, la mascul⁶. Capra-neagră (*Rupicapra rupicapra*) are în această lună o blană de culoare run-roșcată.

Se vânează bizamul (*Ondatra zibethica*) – până la 15 aprilie, lupul (*Canis lupus*), vulpea (*Vulpes vulpes*) iar cu autorizație specială, ursul (*Ursus arctos*).⁷

Câțiva gestionari de mediu umblau cu câțiva ani în urmă, în aprilie, după vizuinile de lup (*Canis lupus*) și de vulpe (*Vulpes vulpes*) pentru a le distruge acolo, la casa lor, puii.

Alte aspecte: În decursul lunii la Năsăud (47° 17' N, 24° 24' E) ziua crește în medie cu circa 3,1 minute, respectiv cu 7 minute în prima săptămână, incompletă, cu 23 de minute în săptămâna a 2-a, cu 23 de minute în săptămâna a 3-a și cu 22 de minute în săptămâna a 4-a, restul de 18 minute fiind alocat pentru ultima săptămână, adică intervalul cuprins între 24-30 aprilie, ceea ce înseamnă că pentru luna socotită complet revine 1 oră și 33 de minute. (Editare §: 04.2017).

Și un memento bacovian de sezon: *Verde crud, verde crud... mugur alb și roz și pur...*

Gavrilă Neamț - EUROPEA ROMANIA

⁶ Cf. David W. Macdonald, Priscilla Barrett – *Guide complet des mammifères de France et d'Europe*, Editions Delachaux et Niestlé, Paris, 2005, Planșa 39

⁷ Cf. www.vanatoare-vanator.ro